

СТАНОВИЩЕ

ОТ СЪВЕТА ЗА РАЗВИТИЕ НА ГРАЖДАНСКОТО ОБЩЕСТВО, КОНСУЛТАТИВЕН ОРГАН КЪМ МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ

ОТНОСНО:

Проект на Закон за противодействие на корупцията сред лица, заемащи публични длъжности

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР,

Съветът за развитие на гражданското общество (СРГО) е създаден на основание чл. 4, ал. 3 от Закона за юридическите лица с нестопанска цел (ЗЮЛНЦ) и съобразно правомощието му по чл. 4, ал. 4, т. 1 от ЗЮЛНЦ дава становища по всички проекти на нормативни актове, стратегии, програми и планове, които се отнасят до дейността на гражданските организации. СРГО приветства усилията на вносителите за актуализиране на антикорупционната рамка в съответствие с препоръките на ЕК и ангажиментите по НПВУ. Като орган, натоварен с подкрепата и развитието на гражданския сектор, изразяваме принципна подкрепа за затягането на контрола върху конфликтите на интереси. Целта на законопроекта е да минимизира рисковете от нерегламентиран трансфер на административно влияние чрез въвеждане на строги пост-мандатни забрани за лица, заемали публични длъжности. Предложените ограничения целят предотвратяване на конфликт на интереси при преход към или от частния сектор, гарантирайки, че публичният ресурс и информация не се използват за постигане на неоправдано пазарно предимство.

I. Положителни аспекти на законопроекта

СРГО оценява положително включването на юридическите лица с нестопанска цел (ЮЛНЦ) в обхвата на разпоредбите на чл. 81, чл. 90 и чл. 91. Считаме за правилно и навременно:

1. Предотвратяването на скрит конфликт на интереси: Забраната лица на публични длъжности да вземат решения в полза на ЮЛНЦ, в които са били членове или членове на управителни органи (чл. 81), защитава легитимния граждански сектор от обвинения в клиентелизъм.
2. Въвеждането на период на охлаждане (чл. 90): Ограничението за заемане на ръководни позиции в НПО, които са били обект на контрол от съответното лице, е стандартна мярка за прозрачност, която гарантира, че експертизата на гражданските организации се развива чрез капацитет, а не чрез търговия с влияние.

II. Предложение за редакция на Допълнителните разпоредби

Въпреки общата подкрепа, СРГО изразява сериозно безпокойство относно дефиницията за „контролиране на юридическо лице“ в частта ѝ по § 2, т. 1, буква „г“ от Допълнителните разпоредби.

Настояща редакция:

„г) в полза на група от физически лица е създадено или действа юридическо лице с нестопанска цел.“

Считаме, че текущата редакция на буква „г“ е юридически несъобразена и създава риск за приложение по произволен начин поради следните причини:

1. Липса на специфичен правен критерий: По дефиниция (съгласно ЗЮЛНЦ) всяко сдружение или фондация действа в обществена или в частна полза. Използваният израз е твърде широк и обхваща практически всяко законно регистрирано ЮЛНЦ в България, тъй като всяко действа в нечия полза, дори групата да е широко дефинируема.
2. Риск от административен произвол: Липсата на изискване за доказване на пряка връзка или контрол от страна на лицето на публична длъжност превръща разпоредбата в разтегливо понятие. Това създава предпоставки за субективно тълкуване от страна на контролните органи, което може да бъде използвано за неправилен натиск върху независими граждански организации.
3. Непропорционалност: Разпоредбата в сегашния си вид не прави разграничение между легитимна обществена дейност и корупционна обвързаност. Тя може да санкционира длъжностно лице само поради неговата принадлежност към широка общност (например професионална асоциация или спортен клуб), без да е налице реален механизъм за упражняване на власт или лично облагодетелстване.
4. Нужда от концептуална прецизност: Разпоредбата следва да бъде ясна и точна и да съдържа субект на действието/ Възможна посока на разрешаване е употреба на понятия като „фактическо решаващо влияние/ имуществен интерес“. Това изисква доказване на реална способност за управление, а не просто абстрактна полза за трети лица.

III. Относно процеса

СРГО счита определянето на съкратен 14-дневен срок за обществената консултация относно Законопроекта не отговаря на изискванията на чл. 26, ал. 4 ЗНА. Съгласно ЗНА съкращаване на срока е допустим само в изключителни случаи с изрични мотиви. Посоченото основание в мотивите към Законопроекта – кратките срокове за изпълнение на Плана за възстановяване и устойчивост приет окончателно през 2022 г. – е формално, тъй като не конкретизира крайните срокове и не отчита актуалната обстановка свързана с предстоящи избори и нужното процесуално време необходимо на предстоящия да бъде избран парламент да започне да изпълнява законодателните си функции. В този контекст съкращаването на срока до минимално допустимия неоправдано ограничава правото на гражданско участие.

В заключение, СРГО подкрепя приемането на законопроекта, при условие че дефинициите бъдат прецизирани, за да не се допуска засягане на конституционното право на сдружаване и автономията на гражданския сектор.